

Kratki hrvatsko-ruski riečnik. A. C-B+P+B+T. Ciena 50 novč. = 40 kopejaka. U Zagrebu. Tisak Dioničke tiskare. 1894 8°. 111 str. Po nekaterih indicijah sodimo, da je sestavljač tega slovarja Slovenec. Namenjen je slovar posebno Rusom, ki se hote učiti južnih slovanskih narečij. Po kakih načelih je sestavljen, ni povedano in se ne da iz slovarja samega posneti. —

V 3. št. letošnje „Bosanske Vile“ je tiskana pesen Simona Brica „Brez hiše“ (tiskana v Lj. Z. II. str. 290.), katero je prevel A. Gavrilović.

V izvrstni smotri italijanski „Nuova Autologia. Rivista di scienze, lettere ed arti. Anno XXX. 3. serie. vol. 55. fascicolo 1. e 2.“ meseca januarja t. l. je izšla studija o borbi balkanskih narodov; spisal jo je Carlo de Stefani pod naslovom: „La lotta dei popoli nella penisola Balcanica.“

V pojasnilo. V 5. številki letošnjega tečaja „Bosanske Vile“ čitamo med književnimi beležkami pod zaglavjem „Nebratski“ oster protest proti „drskome i nebratskome vriedjanju“ (drznemu in nebratovskemu žaljenju), katero je baje zakrivil naš list s tem, da je oglasil „Bosansko Vilo“ pod nadpisom „Drugi hrvatski časopisi“. Zajedno se poziva naš list, da se „opametuje“ in da bodi „pristojnejši“ v pametovanju (zapominjanju) tuje narodnosti. Naš list je o mnogih prilikah posvedočil, da goji jednako nepristransko simpatije za bratovski plemeni hrvaško in srbsko; celo pa mu ni prišlo nikdar na kraj uma, da bi prepir med našimi brati kakor si koli bodi širil in pospeševal. Tudi neznanja o dejanskih razmerah med „zavadjenom braćom nebraćom“ nam ne more nihče očitati. Jasno je torej, da je zašel naš oglas „Bosanske Vile“ v 2. številki našega lista po tiskarski pomoti med hrvaške časopise. Tiskan je namreč z drobnimi slovi, a moral bi biti naslov tiskan z debelimi; dotični poročevalec ga ni uvrstil med hrvaške časopise, nego samo na istem kosu popirja na koncu pridružil hrvaškim listom z namenom, da se natisne oddeljeno od hrvaških časopisov. Upamo, da bode „Bos. Vila“ zadovoljna z našim pojasnilom, in izrekamo samo še nado, da i ona sama uvidi, da se je s svojimi trpkimi besedami nekoliko pre naglila.

Histoire de l'Autriche-Hongrie; par Louis Leger. (Paris. Hachette. 1895. 16°. 4e éd. Pisatelj te knjige (profesor au collège de France) ne opisuje zgodovine dežel, ki so nekdanj pripadale Avstriji. Ograničil se je na opis treh skupin, ki so še danes temelj avstrijske države in katerih končno razmerje medsebojno še dandanes ni ustanovljeno. Te skupine so: Avstrija, Češka, Ogerska. Zanalasč torej ne opisuje skupne zgodovine, nego analitično razpravlja zgodovino nekaterih narodnih skupin.

Gospod Leger nam predločuje tudi najnovejše dogodke: padec Taaffejevega ministertva, cerkveno-politične zakone v Ogerski, postopanje Mladočehov i. t. d. V predgovoru podaja pregled državnopravnih prvin, na koncu pa opisuje državno organizacijo in politično statistiko.

Napravnik, Čeh, glavni kapelnik državnega Marijinskega teatra v Petersburgu, je zložil novo opero „Dobrovski“, kateri je snov vzeta iz Puškinovega romana. Hvali se melodijoznost te skladbe. Sploh je bila opera vzprejeta s priznanjem.

Aleksander Sergejevič Gribojedov. V Rusiji se je slavila letos stoletnica rojstva tega znamenitega moža, ki je s svojo ostro satiro prižgal svojim rojakom luč evropske prosvete. Rodil se je v Moskvi 4. jan. 1795. leta in po burnem življenju umrl silne smrti 12. febr. 1829. l. v Teheranu

Izmed njegovih del je posebno znamenita komedija „Gorje otb uma“ (Nesreča, ki izvira iz razumnosti), v kateri neusmiljeno biča puhlost in ošabnost svojih sodobnikov. Ta komedija se je čitala po vsej Rusiji, še predno je bila natisnjena, in prišla je v roke tudi carju Aleksandru I.¹⁾

¹⁾ Mnogi izreki te igre so postali pregovori.

Ob stoletnici se je glumila v Aleksandrovem gledališču v Petersburgu igra prigodnica g. Weinberga, v kateri je le-ta prikazal poleg Gribojedova njegove znamenitejše vrstnike.

Nikolaj Seměnovič Lěskov (M. Stebnickij). V Peterburgu je umrl 5. marcija (21. febr.) jako plodovit in nadarjen ruski pisatelj in publicist N. S. Lěskov. Zaslužil si je stalno slavo v ruski književnosti posebno s tem, da je neizmerno resnično in umetniški slikal življenje nižjega in višjega duhovništva, razkolnikov in starinskega plemstva. Vsi ti krogi so poseben svet ruskemu narodu samemu, najbolj novi pa so mu bili v književnosti ubogi duhovniki na kmetih. Razkolnike, te milijone ruskega naroda, ki se drže z neverjetnim uporstvom svoje „blagočestivoj stariny“, je predstavljal jednako mojsterski kakor znani narodopisni beletrist Pečerskij-Meljuikov. Neizmerno se hvali tudi njegov izvirni in narodni jezik.

Lěskov je hodil po hudih trnjevih potih, in v dobi svojega petintridesetletnega delovanja si je šele v poslednjih desetih letih priboril občno priznavanje. Nastopil je v burni dobi šestdesetih let, ko so se pripravljale in uvajale velike reforme. V takih časih povsod strašno vre, tem bolj pa pri narodih brez stare kulture in večstoletnih tradicij. Liberalizem je postal moda in ni znal nikakih mej, tako da se je pri mnogih duhovih razvil v nihilizem. Lěskov je bil sprva tudi velik liberalec, ali nihilistovske pretiranosti so se mu zgabile, začel jih je bičati ter se je posebno s svojim romanom „Někuda“ mladim in naprednim krogom še bolj zameril nego Turgenjev z „Dymom“. Strašen krik proti „odpadniku“ ga je gual še bolj v nasprotni tabor. Vender tudi v njegovih polemičnih spisih se ni izgubil umetnik, mnogo člankov in povestij pa je bilo čisto umetniških, tako da so se mu počasi zopet odpirala tudi liberalna glasila. Novih nasprotnikov si je nakopal s slikanjem duhovništva, dasi je bilo brez vsake tendencije; ali tudi v konservativnih krogih se je cenil njegov umetniški talent, tako da so ga nazadnje povsod spoštovali. V resnici je bil Lěskov samostalen značaj, ki se ni slepo klanjal nobenemu modnemu mnenju in ni spadal k nobeni stranki. Najbolj znan je njegov roman „Soborjaue“, ki nas seznaja z duhovništvom na kmetih; mnogo šuma pa so napravile njegove „Archierejskija meloči“ (škofovske drobnosti).

Lěskov se je narodil v odlični plemiški (dvorjanski) rodbini v vasi Gorochovu, v Orlovski guberniji, 4. februarja 1831 l. Izgubil pa je skoro očeta, in tudi sorodniki so mu ubožali, tako da se je rano moral postaviti na svoje noge. Tri leta je poslušal predavanja na kijevskem vseučilišču, potem pa je stopil v službo pri drugem možu žene svojega strica, ki je bil zanj skrbel, pri radikalcu Angličanu Škotu, trgovskem podjetniku. Lěskov je v tej službi mnogo potoval po Volgi, po južni Rusiji in po tujih krajih. Videl in skusil je torej mnogo. Svoje raznovrstne vtiske je opisoval v pismih Škotu, ki jih je kazal svojemu prijatelju J. V. Selivanovu, znanemu pisatelju. Ta je prvi ocenil kujiževno nadarjenost Lěskova, dva kijevska medicinska profesorja pa sta ga nagovorila, naj poskusi svoje moči v literaturi. L. 1861. je prišel v Peterburg ter skoro zaslovel kot beletrist. Pisal je v vse večje časnike in časopise, tako da se njegovim spisom niti ne zna število.

M. Murko.

T. G. Masaryk, Česká otázka. Snahy a tužby národního obrození. V Praze. Nákladem „Času“. 1895.

Opozarjamo kratko na Masarykovo knjigo o »Českem vprašanju«, ki je vredna, da se tudi Slovenci z njo seznaniijo in o nji izpregovorijo. Masaryk ne razpravlja češkega vprašanja v praktičnem političnem zmislu, ampak razbira načela češkega zgodovinskega in posebno novejšega narodnega življenja ter hoče narodni zavesti dati filozofski temelj. Knjiga je nastala iz študije o Kollárju, katero je Masaryk objavljal v